

United Nations
Nations Unies

International Criminal Tribunal
for the former Yugoslavia
Tribunal Pénal International
pour l'ex-Yougoslavie

“FOČA” (IT-96-23/2)

DRAGAN ZELENOVIĆ

DRAGAN ZELENOVIĆ

Osuđen za mučenje i silovanje

Jedan od bivših vojnika Vojske bosanskih Srba i *de facto* vojni policajac u gradu Foči, jugoistočno od Sarajeva, Bosna i Hercegovina, u blizini granice sa Srbijom i Crnom Gorom.

- Osuđen na **15 godina zatvora**

Krivična djela za koja je osuđen (primjeri):

Silovanje i mučenje (zločini protiv čovječnosti i kršenja zakona i običaja ratovanja)

- Dragan Zelenović je silovao i mučio više žena i djevojaka, uključujući djevojku staru petnaest godina, tokom njihovog zatočeništva u Buk Bijeloj.
- Silovao je, učestvovao u grupnom silovanju i mučio je veći broj žena i djevojaka Muslimanki zatočenih u učionicama gimnazije u Foči koja je korištena kao objekt za kratkoročno zatočenje. Ženama koje su se opirale zlostavljanju, prijetili su smrću ili su premlaćivane.
- On i tri druga muškarca grupno su silovali jednu ženu koja su bila zatočena u sportskoj dvorani “Partizan”, centru za pritvor u Foči. Životni uslovi u sportskoj dvorani su bili brutalni i obilježeni nečovječnim postupanjem, nehigijenskim uslovima, natrpanošću, izglednjivanjem, fizičkim i psihičkim mučenjem koje je uključivalo seksualno zlostavljanje.
- Dana 30. oktobra 1992. ili oko tog datuma, Zelenović i dva druga počinioca silovali su četiri zatočenice iz objekta poznatog kao Karamanova kuća, zgrade koja se nalazila malo izvan Foče.

Datum rođenja	12. februar 1961. u Foči, Bosna i Hercegovina
Optužnica	Prvobitna: 26. jun 1996.; izmijenjena: 7. oktobar 1999. druga izmijenjena: 20. april 2001.; redigovana optužnica: 16. januar 2007.
Datum hapšenja	U augustu 2005. uhapsile su ga ruske vlasti
Prebačen na MKSJ	10. jun 2006.
Prvo i daljnja stupanja pred Sud	13. juna 2006., nije se izjasnio o krivici; 13. jula 2006., nije se izjasnio o krivici; 14. jula 2006., izjasnio se da nije kriv ni po jednoj tački optužnice
Postupak prosljeđivanja predmeta	Zahtjevom od 29. novembra 2004. tužilaštvo je zatražilo prosljeđivanje predmeta Državnom sudu Bosne i Hercegovine; potvrdno se izjasnio o krivici dok je donošenje odluke o zahtjevu za prosljeđivanje još bilo u toku
Potvrdno izjašnjavanje o krivici	17. januar 2007.
Presuda o kazni Pretresnog vijeća	4. april 2007., osuđen na 15 godina zatvora
Presuda Žalbenog vijeća	31. oktobar 2007, kazna potvrđena
Izdržava kaznu	Dana 27. februara 2008. prebačen u Belgiju na izdržavanje ostatka kazne; u kaznu mu je uračunato vrijeme koje je proveo u pritvoru od 22. augusta 2005.

STATISTIČKI PODACI

S obzirom da je sporazum o potvrdnom izjašnjavanju o krivici sklopljen prije početka suđenja, nije bilo potrebe za suđenjem.

PRESUDA O KAZNI PRETRESNOG VIJEĆA	
4. april 2007.	
Pretresno vijeće I	sudije Alphons Orié (predsjedavajući), Christine Van den Wyngaert, Bakone Justice Moloto
Tužilaštvo	Hildegard Uertz-Retzlaff, Vladimir Tochilovsky, Christina Moeller
Obrana	Zoran Jovanović

ŽALBENI POSTUPAK	
Žalbeno vijeće	sudija Mohamed Shahabuddeen (predsjedavajući), sudija Mehmet Güney, sudija Andrésia Vaz, sudija Liu Daqun I sudija Wolfgang Schomburg
Optužba	Christina Moeller, Vladimir Tochilovsky, Manoj Sachdeva
Obrana	Zoran Jovanović
Presuda	31. oktobar 2007.

POVEZANI PREDMETI	
Po geografskom području	
KARADŽIĆ & MLADIĆ (IT-95-5/18) “BOSNA I HERCEGOVINA” & “SREBRENICA”	
KRAJIŠNIK (IT-00-39 AND 40) “BOSNA I HERCEGOVINA”	
KRNOJELAC (IT-97-25) “FOČA”	
KUNARAC i drugi (IT-96-23 & 23/1) “FOČA”	
MILOŠEVIĆ (IT-02-54) “KOSOVO, HRVATSKA & BOSNA”	
PLAVŠIĆ (IT-00-39 AND 40/1) “BOSNA I HERCEGOVINA”	
TODOVIĆ & RAŠEVIĆ (IT-97-25/1) “FOČA”	

OPTUŽNICA I OPTUŽBE

Prvobitna optužnica, potvrđena 26. juna 1996. uključivala je još sedam drugih optuženih - Dragana Gagovića, Gojka Jankovića, Janka Janjića, Radomira Kovača, Zorana Vukovića, Dragoljuba Kunarca i Radovana Stankovića (IT-96-23).

Kunarc je izdvojen iz prvobitne optužnice u izmijenjenu optužnicu koja je potvrđena 19. augusta 1998. Dana 3. septembra 1999., potvrđena je druga izmijenjena optužnica kojom su spojene optužbe protiv Kunarca i Kovača (broj predmeta IT-96-23). Dana 1. decembra 1999., podnesena je i potvrđena treća izmijenjena optužnica protiv Kunarca i Kovača.

Optužnica protiv Gagovića povučena je 30. jula 1999., nakon što je preminuo.

Preostala petorica optuženih - Zelenović, Janković, Janjić, Vuković i Stanković - još su bili u 'odvojenoj optužnici' koja je potvrđena 7. oktobra 1999. Prvobitna optužnica od 26. juna 1999. bila je tako razdvojena u treću izmijenjenu optužnicu protiv Kunarca i Kovača i u 'odvojenu optužnicu' protiv preostale petorice optuženih. Oba predmeta su još imala isti broj predmeta IT-96-23.

Nakon toga, Pretresno vijeće je 15. februara 2000. donijelo odluku o spajanju suđenja protiv Kunarca, Kovača i Vukovića. Dana 16. februara 2000., Pretresno vijeće je izdvojilo Vukovića iz 'izdvojene optužnice' i naložilo tužilaštvu da podnese optužnicu samo protiv Vukovića (s redigovanim informacijama o ostaloj četvorici optuženih), a predmetu protiv Vukovića dodijeljen je broj IT-96-23/1. Trojici optuženih, Kunarcu, Kovaču i Vukoviću suđeno je zajedno, a broj predmeta je bio IT-96-23 i 23/1. Njihov je predmet zaključen 2001. godine i proglašeni su krivim za počinjenje niza krivičnih djela koja uključuju mučenje, silovanje i porobljavanje. Osuđeni su na 28, 20 i 12 godina zatvora. Žalbeno vijeće je 12. juna 2002. potvrdilo njihove kazne.

Istom odlukom od 16. februara 2000., optužnici protiv preostale četvorice optuženih (Zelenovića, Jankovića, Janjića i Stankovića) dodijeljen je broj predmeta IT-96-23/2. (U optužnici se u to vrijeme još navodilo ime Zorana Vukovića.)

Nakon smrti Janka Janjića, 20. aprila 2001. podnesena je nova verzija optužnice, a jedina je izmjena bila da su uklonjena imena Janka Janjića i Zorana Vukovića. U toj su se optužnici navodila imena Dragana Zelenovića, Gojka Jankovića i Radovana Stankovića koji su, sva trojica, u to vrijeme još bili na slobodi.

Stanković je uhapšen 9. jula 2002. i narednog dana doveden na Međunarodni sud. Dana 3. marta 2003., Tužilaštvo je protiv njega podnijelo odvojenu optužnicu (druga izmijenjena optužnica koja je potvrđena 28. februara 2003.). Tužilaštvo je kasnije podnijelo treću izmijenjenu optužnicu protiv Stankovića koja je potvrđena 24. februara 2004. Dana 21. septembra 2004., tužiteljica je zatražila da predmet Radovana Stankovića bude prosljeđen Bosni i Hercegovini u skladu s pravilom 11*bis*. Pretres je održan 4. marta 2005., a Vijeće za prosljeđivanje je 17. maja 2005. donijelo odluku da predmet bude prosljeđen. I Tužilaštvo i odbrana žalili su se na odluku. Dana 1. septembra 2005., Žalbeno vijeće je potvrdilo odluku o prosljeđivanju predmeta Bosni i Hercegovini. Stanković je prebačen u Bosnu i Hercegovinu 29. septembra 2005.

Dana 29. novembra 2004., tužilaštvo je podnijelo zahtjev na osnovu pravila 11*bis* Pravilnika o postupku i dokazima MKSJ-a da predmet protiv Gojka Jankovića i Dragana Zelenovića bude prosljeđen vlastima Bosne i Hercegovine kako bi im sudio državni sud. Oboje optuženih su još bili na slobodi.

Dana 14. marta 2005., Janković je prebačen na MKSJ. Pretres o zahtjevu je održan 12. maja 2005. Dana 22. jula 2005., Vijeće za prosljeđivanje donijelo je odluku da predmet prosljedi vlastima Bosne i Hercegovine. Najprije su i Tužilaštvo i odbrana uložili žalbe na odluku. Tužilaštvo je zatim povuklo svoju žalbu. Dana 15. novembra 2005., Žalbeno vijeće je potvrdilo odluku o prosljeđivanju predmeta Bosni i Hercegovini. Janković je prebačen u Bosnu i Hercegovinu 8. decembra 2005.

Dana 10. juna 2006., Zelenović je prebačen na MKSJ. Važeća optužnica protiv njega potvrđena je 7. oktobra 1999. i ponovno podnesena 20. aprila 2001. Ta optužnica još je sadržavala imena Jankovića i Stankovića, iako su ti optuženi i njihovi predmeti već prosljeđeni Bosni i Hercegovini.

Dana 14. decembra 2006., optužba i odbrana u predmetu protiv Zelenovića su zajednički podnijele Sporazum o potvrdnom izjašnjanju o krivici, a Pretresno vijeće je zatražilo da bude podnesena redigovana optužnica. Tužilaštvo ju je podnijelo 16. januara 2007.

U optužnici je navedeno da nakon što su srpske snage zauzele Foču u aprilu 1992., vojna policija je, u pratnji vojnika mještana i vojnika iz drugih krajeva, počela hapsiti muslimansko i hrvatsko stanovništvo. Prilikom hapšenja mnogi civili su ubijeni, premlaćivani ili izlagani seksualnom nasilju. Muslimanske žene, djeca i stariji zatočeni su po kućama, stanovima i motelima u gradu Foči ili u okolnim selima, ili u centrima za kraće ili duže zatočenje kao što su Buk Bijela, gimnazija u Foči i sportska dvorana "Partizan".

Prema optužnici, Zelenović je bio vojnik i *de facto* vojni policajac u Foči.

U optužnici je navedeno da čim su srpske snage zauzele dijelove grada Foče, vojna je policija, u pratnji vojnika mještana i vojnika iz drugih krajeva, počela hapsiti muslimansko i hrvatsko stanovništvo. Navedeno je da su srpske snage odvajale muškarce od žena i protivpravno zatvarale na hiljade Muslimana i Hrvata u više objekata za duže ili kraće zatočenje. Prilikom hapšenja mnogi civili su ubijeni, premlaćivani ili izlagani seksualnom nasilju.

Kazneno-popravni dom u Foči ("KP Dom"), bio je jedan od najvećih zatvora u bivšoj Republici Jugoslaviji. U optužnici je navedeno da je bio glavni objekt za zatočenje muškaraca. Prema optužnici, muslimanske žene, djeca i stariji muškarci su bili zatočeni po kućama, stanovima i motelima u Foči ili u okolnim selima ili u centrima za duže ili kraće zatočenje kao što su Buk Bijela, gimnazija u Foči i sportska dvorana "Partizan". Mnoge od zatočenih žena podvrgnute su ponižavajućim i degradirajućim životnim uslovima, okrutnom batinanju i seksualnom zlostavljanju, uključujući i silovanje. Pored navedenih mjesta za zatočenje, nekoliko žena zatočeno je u kućama i stanovima koji su korišteni kao javne kuće, a koje su vodile grupe vojnika, uglavnom pripadnika paravojske.

U optužnici je nadalje navedeno da je Zelenović 3. jula 1992., zajedno s drugim vojnicima pod komandom Gojka Jankovića, uhapsio grupu od najmanje 60 žena, djece i starijih ljudi Muslimana i zatočio ih u Buk Bijeloj (bivšem gradilištu hidroelektrane i brane na cesti od Broda prema Miljevini). Vojnici su prilazili svakom zatočenom civilu i vodili njega ili nju na ispitivanje Zelenoviću, Jankoviću i drugima. Ispitivanja su bila usredotočena na skrovišta muškaraca iz sela i skrovišta oružja. Optuženi su ženama prijetili ubistvom i seksualnim nasiljem ako budu lagale. Za vrijeme ili odmah nakon ispitivanja, Zelenović i drugi vojnici grupno su silovali nekoliko žena za koje su sumnjali da lažu.

U optužnici se navodi da su jednu od žrtava, djevojku staru 15 godina ispitivali Zelenović i tri neidentificirana vojnika u prostoriji u Buk Bijeloj. Tokom ispitivanja, optužili su je da ne govori istinu. Isljednici su je tada razodjenuli i svaki od njih ju je silovao.

U optužnici je nadalje navedeno da je između 3. jula i približno 13. jula 1992., barem 72 muslimanskih stanovnika opštine Foča zatočeno u dvije učionice fočanske gimnazije, uključujući žene, djecu i starije osobe koji su ranije držani u Buk Bijeloj. Navedeno je da su mnoge zatočenice bile podvrgnute seksualnom zlostavljanju za vrijeme zatočeništva u gimnaziji u Foči. Od drugog dana zatočeništva, svako veće grupe srpskih vojnika seksualno su zlostavljale, uključujući i grupno silovanje, neke od mlađih žena i djevojaka u učionicama ili u stanovima u okolnim zgradama. Janković i Zelenović bili su u tim grupama vojnika. Vojnici su ženama prijetili da će ih ubiti ili da će im ubiti djecu ako ne pristanu na seksualno zlostavljanje. Žene koje su se usudile usprotiviti seksualnom zlostavljanju su premlaćivane.

Prema navodima optužnice, sportska dvorana "Partizan" služila je kao centar za zatočavanje žena, djece i starijih osoba barem od 13. jula 1992. do barem 13. augusta 1992.

Čim su žene prebačene u "Partizan", počelo je redovno seksualno zlostavljanje. Naoružani vojnici, obično u grupama od tri do pet, ulazili su u "Partizan", obično naveče, i odvodili žene. Kada su se žene opirale ili skrivale, vojnici bi ih tukli i prijetili im kako bi ih natjerali na poslušnost. Vojnici su žene iz "Partizana" odvodili u kuće, stanove i hotele kako bi ih seksualno zlostavljali i silovali.

Za navedene zločine, Dragan Zelenović je optužen na osnovu individualne krivične odgovornosti za:

- Mučenje i silovanje (kršenja zakona i običaja ratovanja, član 3, i zločine protiv čovječnosti, član 5)

PROSLJEĐIVANJE U SKLADU S PRAVILOM 11bis

Da bi predmet bio prosljeđen u skladu s pravilom 11bis Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog

suda, Vijeće za prosljeđivanje, koje se sastoji od tri sudije, mora naložiti prosljeđivanje po vlastitom nahođenju ili na zahtjev tužioca. Odluka o prosljeđivanju predmeta donosi se samo ako je Vijeće potpuno uvjereno da će se optuženom suditi u skladu s međunarodnim standardima i da nivo odgovornosti optuženog i težina krivičnih djela navedenih u optužnici nisu faktori zbog kojih bi prosljeđivanje nacionalnim vlastima bilo neprimjereno.

Tužilaštvo je 29. novembra 2004. podnijelo Zahtjev za prosljeđivanje predmeta protiv Zelenovića vlastima Bosne i Hercegovine dok je optuženi još bio na slobodi. Zelenović je prebačen u pritvor Međunarodnog suda 10. juna 2006.

S obzirom da se Zelenović potvrdno izjasnio o krivici 17. januara 2007. dok je Vijeće za prosljeđivanje još razmatralo zahtjev za prosljeđivanje predmeta, kazna će mu biti izrečena na Međunarodnom sudu.

SPORAZUM O POTVRDNOM IZJAŠNJAVANJU O KRIVICI/ POTVRDNO IZJAŠNJAVANJE O KRIVICI

Postupak vezan za sporazum o izjašnjanju o krivici regulisan je Pravilnikom o postupku i dokazima Međunarodnog suda (pravilo 62ter). Tužilac i odbrana mogu se sporazumjeti da, nakon što se optuženi potvrdno izjasni o krivici po optužnici ili po jednoj ili više tačaka optužnice, tužilac može zatražiti od Pretresnog vijeća da se optužnica shodno tome izmijeni i zatražiti kaznu u okviru nekog konkretnog raspona ili se složiti s rasponom kazne koji je predložila odbrana. Pretresno vijeće ne obavezuje nijedan od takvih sporazuma.

Dana 16. i 17. januara 2007., Pretresno vijeće I održalo je pretres na kojem je razmatralo sporazum o potvrdnom izjašnjanju o krivici između Dragana Zelenovića i tužilaštva. Dana 17. januara 2007., Zelenović potvrdno se izjasnio o krivici po sedam tačaka optužnice za silovanje i mučenje. Pretresno vijeće je izjavilo da se uvjerilo da sporazum o izjašnjanju o krivici ispunjava zahtjeve iz Pravilnika o postupku i dokazima. Shodno tome, Pretresno vijeće je proglasilo optuženog krivim po sedam tačaka za zločine protiv čovječnosti koji su navedeni u sporazumu o izjašnjanju o krivici i prihvatilo zahtjev Tužilaštva za povlačenje preostalih sedam tačaka koje se odnose na mučenje i silovanje kao kršenja zakona i običaja ratovanja.

U sklopu sporazuma o izjašnjanju o krivici Zelenović je pristao pružiti istinite i potpune informacije i svjedočiti, na zahtjev Tužilaštva, u bilo kojem postupku pred MKSJ.

IZJAVA DRAGANA ZELENOVIĆA

"Časni sude, svoj stav i kajanje izrazio sam u izjavi koja je priložena od strane odbrane. Takođe sada, pred svima, želim da ponovim i da kažem... zahvaljujem što ste mi dali priliku da se sa nekoliko riječi obratim prvenstveno vama, i onda svim ljudima koji se zalažu za istinu i pravdu. Nadam se da će ove riječi, moje riječi, čuti žrtve besmislenog rata koji nikoga nije učinio sretnim. Poučen biblijskom porukom da se istine ne treba bojati, jer jedino ona može svima pomoći, ja sam priznao svoju krivnju i spreman sam snositi posljedice svih svojih nepromišljenih postupaka. Znam da nikakva kazna ne može izbrisati traume žrtava zbog patnje koju su nezasluženo pretrpjele, ali vjera nas uči kako je priznanje da je nekome učinio nepravdu najbolji put da mu pomognemo. Upravo zbog toga, a sa iskrenom željom da ih se zaštiti od podsjećivanja na razne događaje, ja sam priznao svoju krivicu. Žao mi je svih žrtava, naročito onih koje su to postale zbog bilo kojeg mog postupka i zato sa ovoga mjesta najiskrenija izvinjenja izražavam, najdublja poštovanja. Želio bih da svi koji me čuju ovo prihvate kao riječi običnog čovjeka sa svim svojim vrlinama, ali i manama kojih nisam bio svjestan i koje nisam znao obuzdati kada sam to trebao i morao učiniti. Časni sude, sad je na vama. Hrabro ću prihvatiti svaku kaznu koju mi odredite i molim Boga da mi da mudrost i hrabrost da izdržim i da se vratim svojoj porodici."

PRESUDA PRETRESNOG VIJEĆA O KAZNI

U periodu na koji se odnosila optužnica, Dragan Zelenović je bio vojnik i *de facto* vojni policajac u Teritorijalnoj odbrani bosanskih Srba. Od ljeta 1992. pa nadalje bio je u vojsci bosanskih Srba.

Zelenović je učestvovao u napadu na sam grad Foča i okolna sela, te u procesu hapšenja civila koji je nakon toga uslijedio, od sredine aprila do sredine jula 1992. Strane u postupku su se složile da je u Bosni i Hercegovini tokom cijelog perioda na koji se odnosi optužnica vladao oružani sukob. Nadalje, strane su se složile da su krivična djela i nečinjenje Dragana Zelenovića bili dio rasprostranjenog i sistematskog napada na civilno stanovništvo, osobito na muslimansko stanovništvo u opštini Foča. Naposljetku, strane su se složile da je Zelenović znao za postojanje oružanog sukoba, i za rasprostranjene i sistematske napade na nesrpsko civilno stanovništvo, poglavito Muslimane, te da je znao da su njegovi postupci bili dio tog napada i da su mu doprinijeli.

Zločini za koje je Zelenović priznao krivicu počinjeni su u nekoliko različitih zatočeničkih centara u opštini Foča, gdje su bile zatočene muslimanske žene i djevojke.

Dana 3. jula 1992. Zelenović i neki drugi ljudi uhapsili su grupu od oko 60 Muslimana, žena, djece i staraca iz jednog sela u opštini Foča, te su ih odveli u privremeni zatočenički objekt nazvan Buk Bijela. U tom zatočeničkom objektu Zelenović i drugi ljudi su razdvojili žene od djece. Počeli su ispitivati žene i, u toku tog ispitivanja, ženama su prijetili da će ih seksualno zlostavljati i pobiti.

Dana 3. jula 1992. ili otprilike tog datume, Zelenović i jedan drugi čovjek ispitivali su Svjedokinju 75 o njezinom selu i pitali je da li seljani imaju oružje. Onaj drugi čovjek je upozorio Svjedokinju 75 da će je vojnici silovati i nakon toga ubiti ako ne kaže istinu. Tokom ispitivanja, jedan vojnik ju je odveo u drugu prostoriju gdje ju je redom silovalo deset vojnika. Zelenović je znao da su njegovo činjenje u pogledu ispitivanja i nečinjenje u pogledu prijetnji silovanjem i smrću upućenih Svjedokinji 75, te njezinog odvođenja u prostoriju gdje je silovana, bitno pomogli počinjenju ovog zločina.

Negdje u isto vrijeme u julu 1992., Zelenović i tri neidentifikovana vojnika ispitivali su Svjedokinju 87, Muslimanku staru 15 godina, u jednoj prostoriji u Buk Bijeloj. Tokom ispitivanja, Zelenović i ta tri vojnika optužili su djevojku da ne govori istinu i silovali je. Dok ju je silovao, jedan od vojnika prijetio je žrtvi tako što joj je prislonio pištolj uz glavu.

U roku od deset dana od kako je zatočena u Buk Bijeloj, ta grupa žena, djece i staraca prebačena je i zatočena, skupa sa drugim ljudima, u dvije učionice u gimnaziji u Foči. Jednom prilikom, Dragan Zelenović je sa još nekim ljudima izveo četiri žene i djevojke iz učionica. Svjedokinje 75 i 87 bile su u toj grupi. Zelenović ih je odveo u drugu učionicu gdje su čekali vojnici. On je onda odlučio koja će žena dopasti kojem vojniku. Zelenović je silovao Svjedokinju 75, dok su drugi vojnici silovali druge žene i djevojke.

Od 8. do 13. jula 1992, Svjedokinja 75 i Svjedokinja 87 izvođene su iz gimnazije u Foči i odvođene na razna mjesta, u tri navrata. Prvi put žene su odvedene u stan u vlasništvu Dragana Zelenovića. Ondje su on i još tri čovjeka silovali Svjedokinju 75. Zelenović je tom prilikom silovao i Svjedokinju 87. Drugi put žene su odvedene u drugi stan, gdje ih je Zelenović opet silovao. Treći put Zelenović je odveo žene u jednu napuštenu kuću u Gornjem Polju gdje je silovao Svjedokinju 87.

Dana 13. jula 1992, osobe zatočene u gimnaziji u Foči prebačene su u sportsku dvoranu "Partizan", gdje su ostale u zatočeništvu još mjesec dana, nakon čega je većina zatočenika prebačena u Crnu Goru. Svi zatočenici bili su muslimanski civili iz sela u opštini Foča. Uslovi života u sportskoj dvorani "Partizan" bili su okrutni i njihovo zatočeništvo bilo je obilježeno nečovječnim postupanjem, izgladnjivanjem, te fizičkim i psihičkim mučenjem koje je uključivalo seksualno zlostavljanje.

Jednom prilikom u julu 1992., Zelenović i drugi ljudi izveli su Svjedokinju 87 iz sportske dvorane "Partizan" i silovali je. Drugom prilikom, u augustu, svjedokinje 87 i 75 su izvedene iz sportske dvorane "Partizan" i zatočene u kući koju su zvali Karamanova kuća. Odatle su krajem oktobra iste godine Zelenović i druga dvojica saizvršilaca odveli Svjedokinju 87, Svjedokinju 75 i još dvije žene u jedan stan u Foči. Ondje je Zelenović silovao Svjedokinju 87, a saizvršioci su silovali druge žene.

Tužilaštvo je preporučilo da se Zelenoviću izrekne kazna zatvora u trajanju od 10 do 15 godina, dok je odbrana preporučila kaznu od 7 do 10 godina zatvora.

Pri utvrđivanju odgovarajuće kazne, Vijeće je procijenilo težinu zločina koje je počinio Zelenović, uključujući i prirodu krivičnih djela mučenja i silovanja kao zločina protiv čovječnosti, konkretne okolnosti u ovom predmetu, te oblik i stepen učestvovanja Dragana Zelenovića. Zločini koje je priznao Dragan Zelenović bili su dio obrasca seksualnog zlostavljanja koji se odvijao u periodu od više mjeseci i na više mjesta. I žrtava je bilo više. Zelenović je direktno učestvovao u seksualnom zlostavljanju žrtava u više zatočeničkih objekata; to uključuje i višestruko silovanje Svjedokinje 75 i Svjedokinje 87.

Krivica Dragana Zelenovića je utvrđena za devet silovanja, koja je lično počinio, a od kojih je osam

kvalifikovano i kao mučenje i kao silovanje. Takođe je utvrđena njegova krivica za dva silovanja u kojima je učestvovao kao saizvršilac, od kojih je jedno kvalifikovano i kao mučenje i kao silovanje, a jedno kao mučenje i silovanje putem pomaganja i podržavanja. Četiri silovanja u kojima je učestvovao bila su grupna silovanja, u kojima je učestvovalo još tri ili više počinitelaca. U jednom od slučajeva učestvovao je kao pomagač i podržavalac u grupnom silovanju Svjedokinje 75. Nju je silovalo bar deset vojnika i to tako grubo da je žrtva izgubila svijest. Kao saizvršilac, učestvovao je u incidentu u kojem je žrtvi prijećeno tako što joj je u glavu uperen pištolj za vrijeme silovanja. Pretresno vijeće nalazi da su razmjeri počinjenih zločina veliki i da je Zelenović u značajnoj mjeri učestvovao u njima.

Žrtve u ovom predmetu bile su osobito ranjive u vrijeme kad su počinjeni zločini. Bile su nenaoružane i nisu se mogle braniti i bile su zatočene u okrutnim uslovima tokom dugog vremenskog perioda. Povrh toga, Svjedokinja 87 - koju je Zelenović silovao mnogo puta - imala je oko 15 godina u vrijeme kad su ti zločini počinjeni.

Zelenović je odlučio da prizna krivicu i izjasni se da je kriv. Postoji niz razloga - koji se mogu primijeniti i u ovom slučaju - zašto potvrdno izjašnjavanje o krivici treba uzeti kao olakšavajuću okolnost. Pretresno vijeće je uzelo u obzir priznanje krivice Dragana Zelenovića i njegovu odluku da se suoči sa posljedicama svojih djela. Pretresno vijeće je takođe uzelo u obzir u kojoj mjeri priznanje krivice može doprinijeti utvrđivanju istine i pomirenju u regiji, kao i činjenicu da priznanje krivice oslobađa žrtve užasnih zločina od ponovnog proživljavanje te traume zbog svjedočenja pred sudom. Naposljetku, Pretresno vijeće je uzelo u obzir i vrijeme i trud koji je prišteđen Međunarodnom sudu zato što se nije morao provesti dugotrajan sudski postupak, iako je tom aspektu pridana ograničena težina.

Pretresno vijeće je takođe pridalo težinu odlučnosti Dragana Zelenovića da saraduje sa Tužilaštvom, pa i da svjedoči pred sudom, zajedno sa stepenom saradnje koji je već ostvario. Pretresno vijeće je takođe uzelo u obzir kao olakšavajuću okolnost i kajanje koje je Dragan Zelenović izrazio za svoje zločine. Naposljetku, Pretresno vijeće je pridalo ograničenu težinu sljedećim ličnim prilikama Dragana Zelenovića: njegovoj porodičnoj situaciji i njegovom zdravstvenom stanju, činjenici da ranije nije osuđivan i njegovom dobrom ponašanju u pritvoru.

U određivanju kazne, Pretresno vijeće je takođe uzelo u obzir i opštu praksu izricanja zatvorskih kazni pred sudovima u bivšoj Jugoslaviji, kao i sudsku praksu ovog Međunarodnog suda.

Dana 4. aprila 2007., Pretresno vijeće je izreklo presudu i osudilo Zelenovića na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1) Statuta) za:

- Mučenje i silovanje (zločini protiv čovječnosti, član 5)

Kazna: 15 godina zatvora.

U kaznu mu je uračunato vrijeme provedeno u pritvoru od njegovog hapšenja 22. augusta 2005.

PRESUDA ŽALBENOG VIJEĆA

Dana 27. aprila 2007., odbrana je podnijela najavu žalbe na presudu o kazni, a nakon toga je 25. maja 2007. podnijela žalbeni podnesak.

Pretres o žalbi je održan 15. oktobra 2007.

Žalba Dragana Zelenovića sastojala se od dvije žalbene osnove.

U svojoj prvoj žalbenoj osnovi Zelenović je tvrdio da je Pretresno vijeće pogriješilo jer u Presudi o kazni nije na odgovarajući način ocijenilo olakšavajuće okolnosti jer nije pridalo dovoljnu važnost, kao prvo, njegovom priznanju krivice, čime je olakšana psihološka situacija žrtava od kojih se neće tražiti da svjedoče, i, drugo, njegovoj opštoj saradnji s Tužilaštvom. Žalbeno vijeće je zaključilo da Zelenović nije uspio pokazati da je Pretresno vijeće pridalo nedovoljnu težinu njegovom potvrdnom izjašnjavanju o krivici u smislu ublažavanja kazne.

Nadalje, Zelenović je tvrdio da je Pretresno vijeće pogriješilo u svojoj ocjeni njegove saradnje s Tužilaštvom. jer je toj olakšavajućoj okolnosti nije pridalo dovoljnu težinu. Tvrdio je da njegova stvarna saradnja s Tužilaštvom prevazišla obim saradnje na koju se obavezao Sporazumom o potvrdnom izjašnjavanju o krivici i da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je njegovu saradnju smatralo "početnom",

umjesto da je ocijeni kao "znatnu". Žalbeno vijeće je, međutim, zaključilo da obim Sporazuma o potvrdnom izjašnjanju o krivici nije bio ograničen onako kako je to sugerisao Zelenović i da on nije pokazao da je njegova saradnja prevazišla obim njegovih obaveza.

U svojoj drugoj žalbenoj osnovi Zelenović je tvrdio da je Pretresno vijeće trebalo uzeti u obzir drugostepenu presudu u predmetu Tužilac protiv Radovana Stankovića, koju je izrekao Državni sud Bosne i Hercegovine. Žalbeno vijeće je konstatovalo da je drugostepena presuda u predmetu Stanković objavljena tek 17. aprila 2007., dok je presuda o kazni u ovom predmetu izrečena 4. aprila 2007. Žalbeno vijeće je zaključilo da Zelenović stoga nije uspio potkrijepiti svoje navode da je Pretresno vijeće moglo dobiti uvid u drugostepenu presudu u predmetu Stanković prije izricanja presude o kazni.

Žalbeno vijeće je stoga odbacilo obje žalbene osnove.

Dana 31. oktobra 2007., Žalbeno vijeće je izreklo presudu potvrdivši kaznu od 15 godina koju je izreklo Pretresno vijeće.

Dana 27. februara 2008. Zelenović je prebačen u Belgiju na izdržavanje kazne. U kaznu je uračunato vrijeme koje je proveo u pritvoru od 22. augusta 2005.